

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/21/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118207192
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8118207192.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Viery Zolákovej vo veci starostlivosti súdu o mal. U. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O. X, XXX XX V., zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, za účasti matky Q.. Q. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O. X, XXX XX V., právne zastúpená Advokátskou kanceláriou JUDr. Nicol Hlaváčiková, s.r.o., so sídlom Bočná 10, 040 01 Košice, o návrhu otca H.. P. O., V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. XX, XXX XX V., právne zastúpený advokátom JUDr. Miroslav Sklenár, so sídlom Kováčska 40, 040 01 Košice, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Prešov, č.k. 27P/164/2018-18 zo dňa 16. júla 2018, takto jednohlasne

rozhodol:

I. Odvolací súd vyhlasujem, že nemá právomoc konať vo veci návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

II. Zrušuje uznesenie a konanie o nariadenie neodkladného opatrenia zastavuje.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením rozhodol tak, že: „I. z v e r u j e mal. U. O., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti otca, ktorý ju bude zastupovať a spravovať jej majetok,

II. z r u š u j e udelený súhlas matke k vycestovaniu maloletej U. O., nar. XX.XX.XXXX do B. udelený výrokom č. I rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k.: 24P/43/2015-522 zo dňa 23.03.2017,

III. u k l a d á otcovi povinnosť v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia podať na príslušnom súde návrh na zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k mal. U.,

IV. neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania o návrhu na zmenu úpravy rodičovských práv a povinností,

V. žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 360 ods. 1, § 325 ods. 1, § 2 ods. 1, 2, § 363, § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, § 326 ods. 1, § 328 ods. 2, § 329 ods. 1, 2, § 330, § 333, § 325 ods. 2 písm. d), § 332 ods. 1, § 336 ods. 1, § 330 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, článok 3, čl. 12 ods. 1, 2 Dohovoru o právach dieťaťa.

3. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že otec podaným dňa 25.06.2018 podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal, aby súd zveril mal. U. O., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti otca, ktorý ju bude zastupovať a spravovať jej majetok, zrušil udelený súhlas matke k

vycestovaniu maloletej U. O., nar. XX.XX.XXXX do B. udelený výrokom č. I rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k.: 24P/43/2015-522 zo dňa 23.03.2017 a uložil otcovi povinnosť v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia podať na príslušnom súde návrh na zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k mal. U..

4. Súd zistil, že maloletá U. O. od roku 2015, t.j. od svojich 9 rokov, žije so svojou matkou vo B.. Rozsudkom Okresného súdu Prešov, č.k. 24P/43/2015-522 zo dňa 23.03.2017 bol aj úradne udelený súhlas matke namiesto otca k vycestovaniu maloletej U. s matkou do B.. Rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove, č.k. 9 CoP 21/2017-649 zo dňa 31.10.2017 a právoplatnosť v uvedenom výroku nadobudol 22.11.2017. Uvedeným rozsudkom mal otec s maloletou dcérou riadne upravený styk. Od prvého odchodu do B. počas nasledujúcich 2 rokov sa maloletá U. stretla s otcom iba na dobu 9 dní. Následne maloletá U. trávila zimné prázdniny koncom roku 2017 u otca. Pred návratom do B. bola U. emocionálne nešťastná a zjavne frustrovaná. Maloletá U. aj napriek frustrácii o svojich pocitoch s otcom nehovorila, a to aj napriek tomu, že sa otec pokúšal zistiť, čo dcéru trápi. Nevadí jej ani skutočnosť, že otec už žije v K. J. a nie v V.. Maloletá na pohovore na ÚPSVaR Prešov niekoľkokrát zopakovala, že chce žiť s ockom na W. a nie s mamkou vo B..

5. Vyhodnotiac všetky relevantné písomnými vyjadreniami účastníkov a doloženými dôkazmi osvedčené skutočnosti a okolnosti daného prípadu, vychádzajúc z vyššie citovaných zákonných ustanovení, sledujúc pritom prioritne najlepší záujem maloletého dieťaťa, súd dospel k záveru, že v danom prípade boli naplnené zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia a že je jednoznačne v záujme maloletej U., aby bola dočasne zverená do starostlivosti otca a aby bol zrušený súhlas súdu k jej vycestovaniu do B.. Prijatím Dohovoru o právach dieťaťa sa jednotlivé štáty zaviazali, že ich činnosť bude v súlade s najlepším záujmom dieťaťa a ostatnými článkami Dohovoru. Deti, na rozdiel od dospelých, nemajú možnosť za svoje práva bojovať, svoje práva uplatňovať a vyžadovať žiadnym legitímnym spôsobom, preto deti potrebujú ochranu a špeciálnu starostlivosť, akú dospelí nepotrebujú. V zmysle citovaných článkov Dohovoru aj maloleté dieťa má právo povedať svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú a jeho názor musí byť braný vážne. Samozrejme, súd musí brať do úvahy aj všetky ďalšie skutočnosti. Maloletá U. jednoznačne vyjadrila svoj názor, že chce žiť na Slovensku a nechce žiť vo B., lebo sa tam necíti dobre. Tu má svoje zázemie, ľudí, ktorých má rada, ktorým na nej záleží. Súd svoje rozhodnutie neoprel len o výslovný názor maloletej U., ale bral do úvahy a to, že frustrácia a nespokojnosť so životom vo B. vyplynula aj z jej správania, keď prestávky v škole trávila sama, nemala žiadnych kamarátov, a to až do takej miery, že si to všimla aj učiteľka v škole, ktorá to následne riešila s príslušnými orgánmi vo B.. Súd mal za to, že bez okamžitého zásahu by bol ohrozený ďalší duševný vývoj maloletej a nútený návrat do B. by mohol mať nenapraviteľné následky na jej psychiku. Na základe všetkých týchto skutočností a okolností, súd rozhodol tak, že návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel v celom rozsahu.

6. Proti rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie matka, a to v celom rozsahu. Namietala, že súd prvej inštancie nemal právomoc vo veci konať a právomocou sa vôbec nezaoberal a svojvoľne ignoroval zásadné právne normy, ktoré bol pri posudzovaní veci povinný zohľadniť a podľa nich adekvátne postupovať. Uviedla, že vo B. žije s maloletou viac ako tri roky, ona v tejto krajine pracuje, vlastní rodinný dom a dcéra tam chodí do školy. Obe sú plne evidované vo švédskom zdravotnom a sociálnom systéme, preto je B. ich krajinou obvyklého pobytu. Namietala, že súd prvej inštancie v danom ohľade nielen, hoc nemal žiadnu právomoc, odňal jej osobnú starostlivosť o dcéru, ale zašiel až tak ďaleko, že zrušil súhlas k jej vycestovaniu späť do B.. Tento krok sa nedá vyhodnotiť inak ako rozhodnutie súdu domovskej krajiny únoscu jasne indikujúce, že dieťa nevydá späť do krajiny jeho obvyklého pobytu, pretože mu rovno zakáže vycestovať. Na takéto rozhodnutie neboli splnené vonkoncom žiadne zákonné podmienky, tieto neboli ani len tvrdené, nie to ešte dokázané. Ďalej poukázala na článok 13 Haagskeho dohovoru a články 20 a 11 nariadenia, pričom namietala, že súd prvej inštancie neuviedol jedinou skutočnosť, z ktorej by vyplývala akákoľvek naliehavosť alebo vážne nebezpečenstvo pre jej dcéru. Namietala, že nikto jej nedal možnosť vyjadriť sa, konajúci súd jej dcéru ani nevypočul a neudelil jej ani právo sa stretávať s dcérou.

7. Poukázala na konania vedené na súde prvej inštancie a odvolacom súde, ktoré len v nedávnom konaní vykonali a zhodnotili rozsiahle dokazovanie, na základe ktorého okrem iného ustálili, že premiestnenie jej dcéry do B. je v najlepšom záujme jej dcéry. Uviedla, že jej dcéra odišla na letné prázdniny k otcovi bez jediného náznaku, že by sa už nechcela vrátiť. Hoc mala v batožine dostatok voľného miesta, nezbavila

si veci, ktoré by si pri úmysle trvalo opustiť svoj domov isto vzala. Naviac spolu plánovali návštevu jej obľúbeného bratranca Q., ktorý mal s nimi vo B. stráviť po návrate zo Slovenska dva týždne. Napätie je podľa jej názoru zistiteľné už len z písomného prejavu jej dcéry. Pre porovnanie priložila jej vyjadrenie z januára 2017, ktoré pre potreby konania o povolení vycestovať pod sp. zn. 24P/43/2015 napísala v U., sama pokojne vo svojej izbe. Jej prejav je úhľadný, stručný a prirodzený, ukončený písmom „U.“, keďže ona sa inak sama nikdy neoslovuje. Otcom predkladané vyjadrenia sú doslova načmárané, nervózne a pre jej dcéru neprirodzené, s podpisom „U. O.“ s dátumom narodenia.

8. Uviedla, že dcéra je v pubertálnom veku a nepoprela, že v ostatnom čase občas naznačovala, že by možno chcela ísť bývať k otcovi. Nikdy nebola schopná formulovať dôvody a ona to pripisovala jej veku prislúchajúcej rebelii a nevhodnému vplyvu otca. Uviedla, že je presvedčená, že jej dcéra je aktuálne veľmi zmätená a nevie, čo presne chce, čo je živná pôda pre otca. Z opatrnosti uviedla, že na vydanie neodkladného opatrenia neboli naplnené ani samotné slovenské procesné normy. Uviedla, že jej dcéra prejavila určitý názor, nevyjadrila však pritom žiadnu akútnosť či hrozbu. Ďalej uviedla, že jej dcére 20. augusta začína škola, do ktorej je riadne nahlásená, kde bola dobrovoľne urobiť testy, aby mohla študovať ťažší stupeň matematiky a kde minulý rok v celonárodnom teste dosiahla výborné výsledky. Je dnes plynulá vo švédčine i angličtine. Navrhla, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie ako nezákonné zrušil a konanie zastavil.

9. K odvolaniu matky sa vyjadril ÚPSVaR tak, že v celom rozsahu sa pridriavajú podanej správy zo dňa 06.07.2018 a zvukového záznamu.

10. Otec sa k odvolaniu matky vyjadril tak, že s prihliadnutím na okolnosti prípadu, ako aj fakt, že otec sa o dcéru U. náležitým spôsobom stará a vytvoril jej vhodné podmienky a prostredie na jej ďalší vývoj, je dočasné zverenie dcéry U. do osobnej starostlivosti otca v jej najlepšom záujme. Namietal, že už vonkoncom nie je možné tvrdiť, že B. je jednoznačne krajinou ich obvyklého pobytu. Mal za to, že obvyklým pobytom maloletej U. je bez najmenších pochybností územie Slovenskej republiky a bydlisko otca, keďže U. vzhľadom na svoju rozumovú vyspelosť celkom jasne formulovala svoj záujem a vôľu žiť u otca a jeho rodiny, kde je začlenená do rodinného a sociálneho prostredia, jej rozhodnutie má stabilnú povahu, je občianskou Slovenskej republiky celá rodina zo strany otca, ako aj matky s ktorými má U. vybudované silné citové väzby žije na Slovensku, má tu súrodencov a ďalší život maloletej U. u otca na Slovensku je v najlepšom záujme na rozdiel od B., v ktorom si maloletá U. nevybudovala takmer žiadne priateľstvá, je v ňom dlhodobo nešťastná a do sociálneho prostredia B. sa zjavne nezačlenila. Vo svetle všetkých osobitných skutkových okolností prípadu je zrejmé, že nie je rozhodujúca dĺžka pobytu U. vo B., kde ju matka dlhodobo izolovala, ani skutočnosť, že tam pracuje a vlastní rodinný dom. Z dôkazných prostriedkov priložených k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je zrejmé, že maloletá U. sa obrátila na otca so žiadosťou o zázemie, ktoré od neho dcéra žiadala na rozdiel od matky, ktorá sa s jej návratom na Slovensko nevie zmieriť a svojej cére neposkytla žiadnu pomoc v jej dlhodobom rozhodnutí, s ktorým sa na ňu v minulosti obrátila. Namietal, že dcéra U. mohla byť pod vplyvom matky zmanipulovaná pri svojej jedinej výpovedi v konaní vedenom pod sp. zn. 24P/43/2015 a v čase vyhotovenia znaleckého skúmania, nakoľko otec sa z ďalšej emailovej komunikácie s dcérou dozvedel, že v čase súdneho konania mala od matky prisľúbeného dlho túžiaceho psíka v prípade, ak U. s matkou do B. vycestuje, pričom U. psíka od matky aj v rozhodný moment dostala. Uviedol, že pobyt bol pre U. v B. natoľko neznesiteľný, že si túto situáciu všimli spolužiaci, triedna učiteľka a napokon musela byť riešená sociálnou pracovníčkou vo B., pričom matka o tejto situácii otca neinformovala a v predmetnom konaní sa o nej účelovo nezmieňuje. Uviedol, že U. sa rozhodla zbalit' len nevyhnutné oblečenie, aby u matky nezbudila podozrenie. V súvislosti s návštevou obľúbeného bratranca Q. uviedol, že stretnutie sa uskutočnilo na Slovensku, kde sa Q. vyjadril, že sa mu do B. cestovať nechcelo a je rád, že sa stretli s U. na Slovensku. Namietal, že tvrdenia matky o tom, že matke dcéru nedovolí vidieť a podobne nie sú pravdivé. Mal za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v celom rozsahu dôvodné a navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil.

11. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 CSP, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie matky je dôvodné.

12. Podľa článku 8 ods. 1 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „Nariadenie Brusel II bis“), súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

13. Podľa článku 9 ods. 1 Nariadenia Brusel II bis, keď sa dieťa oprávnené presťahuje z jedného členského štátu do iného členského štátu a nadobudne tam nový obvyklý pobyt, súdy členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa si zachovávajú, ako výnimku z článku 8, právomoc počas trojmesačného obdobia po presťahovaní vo veci zmeny rozsudku o práve styku, ktorý bol vydaný v tomto členskom štáte predtým, ako sa dieťa presťahovalo, ak nositeľ práva styku na základe rozsudku o práve styku má naďalej svoje obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa.

14. Podľa článku 10 Nariadenia Brusel II bis, v prípade neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa si súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred svojim neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, zachovávajú právomoc, až kým dieťa nenadobudne obvyklý pobyt v inom členskom štáte a: a) každá osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo sa zmieril s premiestnením alebo zadržaním, alebo b) dieťa sa zdržiavalo v tomto inom členskom štáte najmenej jeden rok po tom, ako sa osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo, dozvedel, alebo mohol dozvedieť, o mieste pobytu dieťaťa, dieťa sa usadilo v novom prostredí a je splnená najmenej jedna z týchto podmienok: i) do jedného roka odvtedy, ako sa nositeľ opatrovníckeho práva dozvedel alebo mohol dozvedieť o mieste pobytu dieťaťa, sa nepodala žiadosť o návrat dieťaťa na príslušné orgány členského štátu, do ktorého bolo dieťa premiestnené alebo v ktorom je zadržávané; ii) nositeľ opatrovníckeho práva vzal späť svoju žiadosť o návrat a v lehote stanovenej v bode i) sa nepodala nová žiadosť; iii) konanie na súde členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, sa skončilo podľa článku 11 ods. 7; iv) súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, vydali rozsudok o opatrovníckom práve, z ktorého nevyplýva povinnosť návratu dieťaťa.

15. Podľa článku 17. Nariadenia Brusel II bis, ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať, a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.

16. Podľa článku 20 ods. 1 Nariadenia Brusel II bis, v naliehavých prípadoch nebránia ustanovenia tohto nariadenia súdom členského štátu prijať predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, s ohľadom na osoby alebo majetok v tomto štáte, ktoré sú dostupné podľa práva tohto členského štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mal právomoc rozhodovať vo veci samej súd iného členského štátu.

17. Podľa § 161 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

18. Podľa § 161 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

19. Súd kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (procesné podmienky). Zákon však výslovne procesné podmienky neuvádza. Možno teda dôvodiť, že procesnými podmienkami musia byť také vlastnosti súdu a účastníkov, ktoré jedine umožňujú dosiahnuť cieľ civilného konania. Ak v konkrétnej veci nie sú splnené procesné podmienky, takéto konanie vykazuje nedostatky. Na strane súdu patria k procesným podmienkam také vlastnosti, ktoré sú vymedzením jeho práv a povinností vykonávať ako orgán štátu civilné konanie a na základe jeho výsledkov rozhodovať. Nedostatok procesných podmienok môže byť jednak neodstrániteľný, jednak odstrániteľný. Neodstrániteľný je nedostatok procesnej podmienky, odstránenie ktorého za danej právnej úpravy nie je možné. Odstrániteľný je taký nedostatok procesnej podmienky, k odstráneniu ktorého môže súd prispieť za eventuálnej súčinnosti s niektorým účastníkom. Medzi neodstrániteľné procesné podmienky sa zaraďuje aj nedostatok právomoci súdu (§ 9 Civilného sporového poriadku).

20. Zo skutkových okolností prejednávaneho prípadu vyplýva, že miestom obvyklého pobytu maloletej je B., kde žije viac ako tri roky na základe rozhodnutia súdu s matkou, chodí do školy. Plynule ovláda anglický a švédsky jazyk, v škole dosahuje výborné študijné výsledky. Slovenská republika ako aj B. sú členskými štátmi Európskej únie. Vzhľadom na uvedené je preto potrebné aplikovať na predmetný prípad prednostne ustanovenia Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003. Uvedené Nariadenie v Kapitole II, oddiel 2, v článkoch 8 až 10 uvádza spôsoby určenia právomoci v konaniach týkajúcich sa rodičovských práv a povinností, pričom podľa článku 8 je všeobecná právomoc súdu daná obvyklým pobytom dieťaťa.

21. Nariadenie Brusel II bis neobsahuje legálnu definíciu pojmu obvyklý pobyt, len na tento pojem odkazuje v čl. 8 a v čl. 10. Vzhľadom na to, že v žiadne z ustanovení Nariadenia a ani žiadna medzinárodná zmluva nedefinuje uvedený pojem, dochádza k veľmi častým výkladovým problémom. Túto „výkladovú medzeru“ však istým spôsobom zapĺňajú dve rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, a to C - 523/07 z 02.04.2009 a C - 497/10 z 22.12.2010 („Mercredi“). Z uvedenej judikatúry vyplýva, že obvyklý pobyt dieťaťa musí byť určený na základe súhrnu osobitných skutkových okolností každého jednotlivého prípadu. Fyzická prítomnosť dieťaťa v členskom štáte musí byť tak doplnená aj ďalšími faktormi, z ktorých je možné vyvodiť, že táto prítomnosť dieťaťa nemá len dočasný charakter, resp. príležitostný charakter, ale odzrkadľuje istú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia v danom členskom štáte. Pri posudzovaní obvyklého pobytu dieťaťa treba tak vziať do úvahy najmä trvanie, podmienky, pravidelnosť a dôvody pobytu na území členského štátu, ale i štátnu príslušnosť, presťahovanie rodiny do daného členského štátu, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti, rodinné a sociálne väzby dieťaťa v danom štáte. Pri posudzovaní obvyklého pobytu dieťaťa nemožno opomenúť ani vek dieťaťa, nakoľko iné faktory sa zohľadňujú v prípade dojčťa, ako v prípade dieťaťa v školskom veku alebo v prípade neploletého, ktorý ukončil svoje štúdiá. Nariadenie neupravuje minimálnu dĺžku pobytu dieťaťa v členskom štáte vo vzťahu k posúdeniu obvyklého pobytu dieťaťa, preto tento údaj slúži skôr ako indícia pre posúdenie stability pobytu, avšak aj v tomto prípade sa tak musia zohľadňovať všetky osobitné skutkové okolnosti každého jednotlivého prípadu. Na zmenu obvyklého pobytu sa tiež berie do úvahy najmä vôľa dotknutej osoby vytvoriť v ňom stále a obvyklé centrum svojich záujmov s úmyslom dať mu stabilnú povahu. Zámer rodičov, resp. rodiča usadiť sa s dieťaťom v inom členskom štáte sa môže prejavovať určitými krokmi, ako sú napr. kúpa alebo nájom bytu, podanie žiadosti o pridelenie sociálneho ubytovania na príslušných orgánoch členského štátu. Pri zmene obvyklého pobytu je však potrebné rozlišovať aj situáciu neoprávnenej zmeny pobytu dieťaťa, tzn. pri únose dieťaťa, kedy podľa čl. 10 Nariadenia zostáva zachovaná právomoc súdu členského štátu, kde malo dieťa obvyklý pobyt pre jeho únosom.

22. Preskúmaním veci dospel odvolací súd k záveru, že maloletá má obvyklý pobyt vo B.. Z obsahu spisu vyplynulo, že matka mal. vo B. pracuje, vlastní rodinný dom a mal. tam chodí do školy, má tam vytvorené školské, zdravotné a sociálne väzby. Keďže maloletá v čase začatia konania nemala obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky, nie je daná právomoc slovenských súdov na konanie o nariadenie neodkladného opatrenia ale švédskych súdov vecne a miestne príslušných podľa práva B. S.. Existenciu dlhodobého pobytu maloletej vo B. nerozporoval ani otec, avšak právomoc tunajších súdov konať a rozhodovať vo veci odôvodňoval potrebou zabezpečiť ochranu maloletej súdom, ktorý sa nachádza v blízkosti maloletej, ktorá sa na základe prejavenej vôle v súčasnosti zdržiava na Slovensku.

23. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na článok 20 Nariadenia Brusel II bis, ktorý predstavuje výnimku zo spôsobu založenia právomocí upravených v Kapitole II, oddiel 2, v článkoch 8 až 10 Nariadenia. Na základe uvedeného článku je súd členského štátu oprávnený prijať aj predbežné opatrenie (neodkladné opatrenie) napriek tomu, že podľa Nariadenia by vo veci samej mali právomoc súdy iného členského štátu.

24. Kritériá pre aplikáciu článku 20 Nariadenia Brusel II bis boli interpretované v rozsudku Súdneho dvora (ES) C-403/09 zo dňa 23.12.2009 vo veci Detiček v Sgueglia. Článok 20 ods. 1 nariadenia Brusel II bis stanovuje, že súdy členského štátu, kde sa nachádza dieťa, sú oprávnené za určitých podmienok prijať predbežné alebo ochranné opatrenia stanovené zákonom tohto štátu, napriek tomu, že uvedené nariadenie zveruje súdu iného členského štátu právomoc rozhodnúť vo veci samej. Toto ustanovenie predstavuje výnimku zo systému právomocí upraveného nariadením Brusel II bis, musí byť vykladané doslovne. Súdy uvedené v tomto ustanovení môžu priznávať také predbežné alebo ochranné opatrenia, iba ak dodržia tri kumulatívne podmienky, teda, že dané opatrenia musia byť naliehavé, musia byť prijaté

vo vzťahu k osobám alebo k majetku nachádzajúcim sa v členskom štáte, kde sídli tento súd a musia mať dočasný charakter.

25. Pojem „naliehavosti“ sa týka tak situácie, v ktorej sa nachádza dieťa, ako aj praktickej nemožnosti podať návrh týkajúci sa rodičovských práv a povinností na súd príslušný na rozhodnutie vo veci samej.

26. Odvolací súd dospel k záveru, že nie je naplnená podmienka naliehavosti na to, aby neodkladné opatrenie nariadil súd, ktorý nemá právomoc rozhodnúť vo veci samej (súd Slovenskej republiky). Otec totiž neosvedčil skutočnosti, ktoré by mu bránili domáhať sa nariadenia neodkladného opatrenia na súde, ktorý má právomoc rozhodnúť vo veci samej.

27. Hoci maloletá vyjadrila svoj názor, že chce bývať s otcom na Slovensku, v súčasnosti sa tu aj zdržiava, neodkladné opatrenie má dočasný charakter, nie je splnená podmienka naliehavosti pre nariadenie neodkladného opatrenia súdom, ktorý nemá právomoc. Samotnú zmenu názoru maloletej nie je možné bez ďalšieho považovať za okolnosť, ktorá by bránila vec prejedaná príslušnému súdu.

28. Odvolací súd je presvedčený, že v prípade, ak má otec za to, že sú dané dôvody pre zmenu rozhodnutia o starostlivosti súdu o maloletú, nič nebráni tomu, aby ich existenciu posúdili vecne a miestne príslušné orgány starostlivosti o maloletú v mieste jej obvyklého pobytu, t.j. vo B.. Aj tohto dôvodu je vylúčená aplikácia článku 20 Nariadenia Brusel II bis a nemožno hovoriť o naliehavom prípade, aby vo veci konal a rozhodoval súd, ktorý nemá právomoc.

29. Súd prvej inštancie sa s podmienkou právomoci v konaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia nevysporiadal, na túto neodstrániteľnú prekážku v konaní neprihliadol a návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia vecne prejednal.

30. Vzhľadom na vyššie uvedené, od počiatku neboli splnené podmienky pre začatie a vedenie konania (podmienka právomoci súdu) o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, keďže vzhľadom na obvyklý pobyt maloletej v čase začatia konania má právomoc vo veci konať príslušný súd vo B..

31. Z uvedených dôvodov odvolací súd odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil (§ 389 písm. a) Civilného sporového poriadku), nakoľko pre jeho nariadenie neboli splnené podmienky konania a konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zastavil (§ 391 ods. 1 v spojení s § 161 ods. 2 Civilného sporového poriadku) a osobitným výrokom vyslovil, že nemá právomoc vo veci konať a rozhodnúť (čl. 17 nariadenia Brusel II bis).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).